ПРАВОВИЙ СТАТУС КРИПТОВАЛЮТ ТА ІНШИХ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ

БУДАРНИЙ Сергій - аспірант Західноукраїнського національного університету

УДК 347.21:004.9
DOI: https://doi.org/10.71404/NP.2022.4.46

У статті досліджено наукові підходи до визначення правової природи криптовалют і віртуальних активів та проаналізовано їхню класифікацію в світовій і українській правовій доктрині. Встановлено, що відсутність єдиної концепції щодо правової природи цих цифрових об'єктів спричиняє значну правову невизначеність у сфері їх обігу. Показано, що цивільно-правові механізми загалом здатні забезпечити базовий режим регулювання криптовалют як майнових благ, тоді як окремі їхні види потребують спеціального фінансового чи секторального регулювання.

Особливу увагу приділено позиціям українських учених, які обґрунтовують як можливість віднесення криптовалют до майна, так і необхідність створення нової категорії цифрових активів. Проаналізовано прогалини та колізії цивільного законодавства, що перешкоджають ефективному правовому регулюванню цих об'єктів. Запропоновано напрями вдосконалення правового механізму обігу віртуальних активів на основі поєднання цивільно-правових конструкцій та спеціального секторального регулювання.

Зроблено висновок про необхідність уніфікації понятійного апарату та формування комплексної моделі правового режиму криптовалют в Україні.

Ключові слова: криптовалюта, віртуальні активи, цифрові технології, токени, цивільно-правове регулювання, цифровізація.

Постановка проблеми

Питання правового статусу криптовалют та інших віртуальних активів залишається одним із найбільш дискусійних у сфері сучасного цивільного права. Стрімке поширення технології блокчейн, зростання обсягів операцій з криптовалютами, розвиток ринку NFT, DeFi-сервісів та токенізованих активів обумовили необхідність чіткого юридичного визначення цих явищ. В Україні активізація процесів цифровізації, прийняття Закону України «Про віртуальні активи» [1] та підготовка до його повноцінного впровадження створили підґрунтя для формування нових правових підходів до регулювання цифрових активів.

Водночас станом на 2022 рік нормативна база щодо віртуальних активів перебуває на етапі становлення: закон ще не набрав чинності, питання оподаткування, цивільно-правової кваліфікації криптовалют, визнання права власності, захисту прав учасників ринку та юридичної відповідальності за порушення залишаються неврегульованими або потребують уточнення. Складною є також інтеграція національного законодавства з європейськими стандартами, адже наразі розроблено проект регламенту про регулювання криптоактивів у ЄС (MiCA), текст якого лише погоджується на попередніх засіданнях ЄК, проте він матиме значний вплив на національне нормативно-правове регулювання, оскільки після його прийняття неодмінно послідує процес гармонізації.

Додаткову актуальність темі надають виклики, пов'язані з повномасштабною війною в Україні, адже криптовалюти та інші цифрові активи стали важливим інструментом гуманітарної допомоги, волонтерської діяльності та міжнародних фінансових переказів поза традиційними банківськими механізмами. Це ще більше підсилює потребу у правовій визначеності та ефективному цивільно-правовому регулюванні відповідних відносин.

Усе це підтверджує необхідність комплексного дослідження правової природи криптовалют і віртуальних активів, визначення їх місця у системі цивільних правовідносин та формування дієвого механізму захисту прав учасників цифрового ринку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Найпоширеніші напрями досліджень українських юристів— визначення правової природи криптовалюти, включення криптоактивів у цивільний обіг, проблеми доведення, забезпечення виконання зобов'язань і питання оподаткування були розглянуті в працях таких вчених як К.Г. Некіт [2], В. М. Логойда [3], Д.І. Погрібний [4], Д. Лещенко [5], С.О. Грицай [6] та інші. Незважаючи на помітний прогрес української юридичної науки в темі криптоактивів, наявні праці покривають радше окремі проблеми, ніж створюють цілісну, погоджену систему знань і практичних рішень. Отже, подальші наукові розвідки — як теоретичні, так і практико-орієнтовані — є неодмінною передумовою для формування ефективного, збалансованого регулювання криптоактивів в Україні.

Цілі і завдання

Метою дослідження є визначити правову природу криптовалют і інших віртуальних активів у цивільному праві, встановити їх місце в системі об'єктів цивільних прав та окреслити оптимальну модель їх правового регулювання. Для досягнення поставленої мети слід буде виконати наступні завдання:

1. проаналізувати підходи науковців і положення чинного законодавства щодо поняття, класифікації та юридичних властивостей віртуальних активів;
2. визначити ознаки криптовалют і інших видів віртуальних активів, що дозволяють віднести їх до конкретних об'єктів цивільних прав;
3. оцінити прогалини й колізії у цивільно-правовому регулюванні цих активів та запропонувати напрями вдосконалення правового механізму їх обігу.

Виклад основного матеріалу

Стрімкий розвиток цифрових технологій зумовив появу нових об'єктів цивільного обороту, серед яких криптовалюти та інші віртуальні активи посідають особливе місце. Їхня децентралізована природа, відсутність матеріальної форми й специфічний механізм функціонування ставлять перед цивільним правом комплекс нових питань щодо правової природи таких активів, можливості визнання їх об'єктами майнових прав та особливостей правочинів із ними. Попри значну кількість досліджень у сфері цифрової економіки, питання правового статусу криптовалют досі залишається дискусійним як у світовій, так і в українській правовій доктрині.

У світовій юридичній науці питання природи криптоактивів привертало увагу багатьох провідних дослідників. Так, Примавера Де Філіппі та Аарон Райт у праці «Blockchain and the Law: The Rule of Code» (2018) стверджують, що криптоактиви мають гібридну нематеріальну природу, поєднуючи у собі риси даних і цифрових правочинів. На їхню думку, криптовалюта не є річчю у класичному цивільно-правовому значенні, а радше — криптографічно підтвердженою інформацією, що функціонує в межах мережевого протоколу [1]. Тобто в своїй концепції вчені пропонують відмовитися від традиційного цивілістичного підходу до розуміння активів як матеріальних речей або чітко визначених нематеріальних об'єктів. Вони підкреслюють, що криптоактиви за своєю суттю є гібридними об'єктами, які не вписуються у класичні майнові категорії. На їхню думку, криптовалюти та інші токени поєднують: інформаційну природу, оскільки існують як записи у розподілено-

му реєстрі та підтверджуються криптографічними алгоритмами; а також правочинну природу, адже їх обіг ґрунтується на виконанні правил мережевого протоколу, які своєрідно заміняють традиційні юридичні механізми (контракти, гарантії, реєстрацію тощо).

Основою вчення вказаних вчених є те, що криптовалюта не є "річчю" у класичному цивільно-правовому розумінні, оскільки не має фізичного вираження та не може бути індивідуалізована за традиційними ознаками. Натомість вона являє собою криптографічно верифіковану інформацію, яка отримує економічну та юридичну цінність виключно через технічні правила функціонування блокчейну. Таким чином, автори обґрунтовують, що правовий статус криптоактивів потребує окремого підходу, який враховує їх подвійність: одночасну належність і до сфери даних, і до сфери цифрових правочинів. Це дозволяє зрозуміти, чому традиційні категорії цивільного права часто виявляються недостатніми для їх правового регулювання.

Цікавою є думка Мішель Фінк (M. Finck), яка, аналізуючи правову природу токенів у праці «Blockchain Regulation and Governance in Europe» (2019), розглядає їх як цифрові представлення прав, наголошуючи, що «будь-який правовий аналіз повинен виходити з функціонального призначення конкретного активу» [2]. Варто відзначити, що дослідниця пропонує один із найвпливовіших підходів до розуміння правової природи токенів. На відміну від концепцій, які прагнуть відразу віднести токени до певної усталеної цивільно-правової категорії (речі, майнові права, дані тощо), Мішель Фінк наголошує на необхідності функціонального аналізу. І основа її концепції зводиться до того, що нормативна кваліфікація токена має залежати від того, яку роль він виконує в економічних відносинах і які права чи можливості надає його власнику.

Ми з такою позицією вченої погоджуємось, оскільки нам імпонує уникнення Мішель Фінк жорстких догматичних рамок, що є особливо важливим для сфери, яка швидко змінюється. Функціональний підхід, на наш погляд, дозволяє: враховувати нові форми цифрових активів, класифікувати їх без потреби постійного оновлення законодавства, а також забезпечити динамічність правового регулювання. Це робить її позицію практично корисною як в законотворчій, так і в правозастосовчій практиці.

Анджела Волч (A. Walch) у низці статей (2017–2021) [3-5] підкреслює, що криптовалюти не є традиційними фінансовими інструментами, оскільки їхня цінність визначається не правом, а алгоритмічним консенсусом мережі та соціальною довірою. Вчена стверджує, що «цінність і властивості криптоактиву залежать не лише від коду чи алгоритму, а й від поведінки людей, які керують системою, розробляють протокол та ухвалюють рішення, включно зі зміною "незмінного" запису. Тобто криптоактив — це не просто цифровий запис, а результат людського управління» [3]. У своїй публікація вчена критикує міф про "immutability": блокчейн-запис може бути змінений, якщо цього хоче спільнота або ключові оператори мережі. Отже, властивості криптоактивів не є природними чи гарантованими — вони залежать від рішень людей. Відтак, вчена закликає розглядати криптоактив як інструмент, цінність і функціонування якого визначає не код, а люди та інституції.

В українській доктрині варто виділити роботи В.М. Логойди, який у дисертації (2022) та інших публікаціях пропонує розглядати криптовалюту як «віртуальний актив (різновид цифрових приватних грошей) з відкритим вихідним кодом, заснований на технології розподіленого реєстру або подібній технології, який не має центрального адміністратора, захищається засобами криптографії та використовується в одноранговых (децентралізованих) віртуальних мережах між їх учасниками та за їх згодою в якості міри вартості та засобів обігу, платежу і збереження вартості» [6, с. 25]. Аналізуючи вказане визначення варто зазначити, що автор сформулював його багатокомпонентним, яке одночасно охоплює: технічну основу (відкритий вихідний код, блокчейн або інша DLT-технологія); організаційні властивості (відсутність центрального адміністратора, децентралізована мережа); правові характеристики (віртуальний актив, приват-

ні гроші);а також економічні функції (міра вартості, засіб платежу, засіб накопичення). Такий підхід демонструє спробу подолати традиційне обмеження цивілістики, яка зазвичай аналізує лише юридичні властивості об'єкта, і впровадити технологічно-економічний контекст, без якого криптовалюта не може бути повноцінно описана. У цивілістичній площині таке розуміння виводить криптовалюту за межі традиційних об'єктів (речей, майнових прав, результатів інтелектуальної діяльності) та створює підґрунтя для формування самостійного виду активів цифрової природи. Це є важливим кроком, адже класична концепція речі як матеріального об'єкта не дозволяє коректно охопити криптовалюти.

Володимир Скрипник у своєму дослідженні «Місце криптовалюти у системі об'єктів цивільних прав» вказує, що «… в розумінні ст. 177 ЦК різні види криптовалюти належать до об'єктів цивільних прав і можуть розглядатися як інше майно, внаслідок чого їх оборот має бути відповідним чином урегульований, виходячи з їхньої природи, відповідно до основних завдань цивільного законодавства України» [7, с. 42]. З цього робимо висновок, що вчений відносить криптовалюти до майна, тобто речей в розумінні цивільного кодексу України.

Таким чином, позиція В. Скрипника ґрунтується на підході, за яким криптовалюта повинна розглядатися в межах існуючої системи об'єктів цивільних прав**,** а не як абсолютно новий або «позасистемний» феномен. Класифікація криптовалюти як *«іншого майна»* означає можливість застосування до неї загальних норм про речі (книги 3 ЦК України), зокрема щодо: набуття та припинення права власності; володіння, користування та розпорядження; захисту речових прав; відшкодування шкоди у разі незаконного втручання в майнову сферу власника. Такий підхід забезпечує правову визначеність та дозволяє уникнути прогалин у регулюванні, адже правовий режим майна є усталеним і структуровано прописаним у цивільному законодавстві. Водночас віднесення криптовалют до «іншого майна» не заперечує їхніх цифрових характеристик, але підкреслює, що головним є їхня економічна та майнова цінність, яка і дозволяє застосовувати конструкцію речі в цивільно-правовому сенсі. Отже, на відміну від підходів, що прагнуть створити абсолютно нову категорію цифрових об'єктів, В. Скрипник пропонує інкорпорувати криптовалюту в наявну систему цивілістичних понять**,** що відповідає принципу системності цивільного права та сприяє уніфікованому правозастосуванню.

До речі, на такій можливості наголошував і Р.А. Майданик, вказуючи, що «Для повного правового врегулювання необхідно або прирівняти криптовалюту до одного з існуючих об'єктів (що є найпростішим шляхом для законодавців), або створити нову систему об'єктів цивільних прав» [8, с. 128]. Таким чином, вчений фактично підкреслив наявність двох стратегічних підходів до правового регулювання криптовалют у цивільному праві. Перший — інкорпораційний, який передбачає віднесення криптовалюти до вже існуючих об'єктів цивільних прав, зокрема до майна або речей. Цей шлях є простішим і дозволяє одразу застосовувати усталені правові механізми щодо набуття, переходу, обмеження та захисту прав на такі активи.

Другий шлях — концептуально новий, пов'язаний зі створенням окремої категорії об'єктів цивільних прав для цифрових або віртуальних активів. Цей варіант є більш концептуально послідовним з огляду на особливості цифрових благ, але водночас потребує значних змін у законодавстві, розроблення нового понятійного апарату, визначення критеріїв правового режиму та меж оборотоздатності таких активів.

Наголошуючи на цих двох можливостях, Майданик фактично демонструє, що прирівняння криптовалюти до майна — це не лише найбільш доступний шлях, а й той, що найменше руйнує системність цивільного права та дозволяє уникнути правового вакууму. Таким чином, його позиція в цілому співзвучна підходу В. Скрипника: обидва автори визнають доцільність застосування до криптовалют існуючих цивілістичних конструкцій, принаймні до того моменту, поки законодавець не сформує цілісну модель правового статусу цифрових активів.

Отож, аналіз наукових позицій свідчить про відсутність єдності щодо їхньої правової природи. Деякі автори пропонують розглядати криптовалюти як окремий вид віртуальних активів або цифрових приватних грошей, підкреслюючи їхню технологічну та децентралізовану природу. Інші, - виступають за прирівняння криптовалют до майна (речей) у цивільному праві, щоб забезпечити застосування усталених механізмів захисту та обороту. Така різниця у підходах зумовлена поєднанням технічних, економічних та правових аспектів криптовалют, а також відсутністю спеціального законодавчого визначення на момент проведення досліджень. Як наслідок, відсутність єдиної правової кваліфікації створює правову невизначеність, ускладнює регулювання, захист прав власників та застосування цивільно-правових норм у справах, що стосуються криптовалют. Це підкреслює необхідність узгодження наукових підходів із законодавчими змінами та формування чіткої, системної класифікації криптовалют і цифрових активів у цивільному праві України.

Для вказаного узгодження наукових підходів, які ми розглядали вище, слід, на нашу думку, врахувати класифікацію самих криптовалют та інших віртуальних активів. Вона дозволяє чітко бачити, що може покриватися окремим правовим регулюванням**,** а що — підпадати під існуючі цивільно-правові конструкції.

Отож, криптовалюти, такі як Bitcoin, Litecoin, Dogecoin, використовуються як засіб обміну та збереження вартості, є децентралізованими і використовуються без центрального адміністратора. Частково можуть розглядатися як майно / речі у цивільному праві; спеціальне регулювання мало б покривати особливості здійснення функції платежу, обороту, оподаткування.

Токени-утиліти (Utility Tokens / App Coins) використовуються для доступу до послуг чи продуктів на платформі, можуть мати внутрішню економіку. Розглядаються як майнові права або договірні права; регулюються у межах цивільного права через договірні конструкції; потребуватимуть окремого регулювання у разі масштабного використання.

Токени безпеки (Security Tokens / Investment Tokens) уособлюють право на частку прибутку, дивіденди або участь в активі. Підпадають під регулювання фінансових інструментів (закон про цінні папери), цивільне право застосовується щодо передачі майнових прав.

Стабільні монети (Stablecoins), такі як USDT, USDC, Tether, прив'язані до вартості фіатної валюти або корзини активів. Частково регулюються як фінансові інструменти; у цивільному праві застосовуються як майно / об'єкт збереження вартості.

NFT / цифрові колекційні активи (CryptoPunks, Bored Ape, цифрові предмети в іграх) унікальні, не взаємозамінні, представляють право власності або користування цифровим об'єктом. Розглядаються як майнові права**,** авторські права або «цифрові речі»; потребують окремого правового визначення щодо переходу права та обороту.

Віртуальні активи в іграх / внутрішніх платформах використовуються лише всередині платформи; не обмінюються на фіат напряму. Застосовуються цивільні конструкції договору та майнових прав; часто не підпадають під фінансове регулювання.

Відтак, до об'єктів, що можуть покриватися існуючими цивільно-правовими конструкціями, можна віднести: криптовалюти як майно (речі / інше майно); NFT як майнові права; токени-утиліти в межах договору. А до об'єктів, що потребують окремого правового регулювання, але не в межах цивільного права, слід віднести: Security tokens — підпадають під фінансове регулювання; Stablecoins з прив'язкою до фіатних валют — потребують окремого регулювання платежів; масштабні внутрішні платформи з економікою токенів — для захисту прав учасників і забезпечення прозорості.

Оскільки криптовалюти та інші віртуальні активи охоплюють широкий спектр явищ — від децентралізованих цифрових валют до токенізованих прав та програмованих активів — очевидно, що не всі вони можуть бути врегульовані єдиним універсальним законом. Окремі категорії таких активів за своєю природою виходять за межі класичних цивільно-правових інститутів і потребують спеціального правового

регулювання. Тобто, окремі сегменти віртуальних активів об'єктивно потребують галузевого (секторального) регулювання**,** яке виходить за межі цивільного права. Разом з тим, цивільне право має універсальний характер**,** і його базові інститути — власність, зобов'язання, правочини, майнові права, речі, майно, об'єкти цивільних прав — здатні охопити більшість базових відносин, що виникають щодо віртуальних активів. Віртуальні активи, як економічно цінні цифрові блага, відповідають ключовим критеріям об'єктів цивільних прав:

- вони можуть належати суб'єктам на праві власності чи іншому майновому праві;
- можуть бути предметом договорів (купівлі-продажу, дарування, зберігання, застави, ліцензування тощо);
- мають вартість і можуть виступати предметом зобов'язань;
- можуть бути успадковані, відчужені, обтяжені, передані.

Цивільне законодавство традиційно є гнучким і допускає розширення переліку об'єктів цивільних прав («інше майно» у ст. 177 ЦК України), тому немає принципових перепон для включення криптовалют та віртуальних активів у загальні цивільно-правові конструкції. Це відповідає усталеним підходам і до електронних грошей, і до цифрового контенту, і до бездокументарних цінних паперів.

Таким чином, навіть якщо певні види віртуальних активів потребують спеціального правового режиму, це не усуває загальної можливості застосування до них цивільного права**.** Спецрегулювання (фінансове, інвестиційне, податкове, AML, блокчейн-регулювання тощо) визначатиме лише *правові особливості* окремих категорій активів, тоді як цивільне право забезпечуватиме фундаментальний майновий та зобов'язальний режим їхнього обігу**.**

Якщо означити які прогалини та колізії в цивільно-правовому регулюванні існують станом на зараз, то слід навести наступні:т

✓ Невизначеність термінології й класифікації, адже законодавчі ініціативи й наукові підходи використовують різні терміни («криптовалюта», «віртуальні активи», «токен»), що ускладнює визначення застосовних правових режимів. Це породжує ризики неоднакового їх тлумачення;

✓ Неясність майнового режиму та речових прав. Хоча багато авторів пропонують прирівняти криптоактиви до майна, немає однозначного закріплення в цивільному законодавстві правил набуття, володіння й захисту речових прав на цифрові активи. Це створює проблеми при вирішенні спорів, стягненні, застосуванні застави тощо;

✓ Проблеми із забезпеченням та заставою. У цивільному законодавстві поки відсутні чіткі норми про можливість закладання криптоактивів, механізми контролю за передачею приватних ключів або «посилання» застави створює юридичну невизначеність для кредитування під цифрові активи;

✓ Ускладнення виконання судових рішень і забезпечення реституції. Немає стандартизованих процедур для примусового переказу активів, блокування адрес чи відновлення прав у разі хакерських крадіжок; питання можливості судового розпорядження щодо адрес/ключів залишаються проблемними;

✓ Посередницькі ризики. Правовий статус провайдерів послуг зберігання (custodians), криптобірж, провайдерів гаманців не вичерпно врегульований у цивільному плані: питання відповідальності, договірних умов і стандартів дій у форс-мажорі неоднозначні;

✓ Інші проблеми: питання доказування операцій у судах, спадкування криптоактивів, транскордонні спори й юрисдикція.

Для вирішення означених проблем, слід було б: закріпити визначення «віртуального активу» в Цивільному кодексі; визначити спосіб набуття й переходу права власності на цифрові активи (наприклад: перехід права відбувається після передачі контролю над приватним ключем або після відображення у визнаному реєстрі / операторі (правило «control = ownership»); впровадити інститут забезпечувальних речових прав над криптоактивами (застава/права вимоги); запровадити правову фікцію для захисту покупця в разі шахрайства або несанкціонованого доступу. Механізм відновлення прав має бути поєднаний із цивільною відповідальністю для провайдерів зберігання; урегулювати

питання спадкування цифрових активів, а також визначити процедури доступу спадкоємців до ключів/реєстрів, обов'язки власників щодо передачі доступу або визнання судом способу доступу.

Висновки

Проведений аналіз засвідчує, що правова природа криптовалют і інших віртуальних активів залишається одним із найбільш дискусійних питань сучасної цивілістики. Сам феномен цифрових активів сформувався на перетині технологічних інновацій, економічних моделей та правових конструкцій, що зумовило появу різноманітних доктринальних підходів і відсутність їхнього уніфікованого правового статусу.

У світовій науці окреслилися три ключові напрями осмислення правової природи криптоактивів:

1. розглядає криптовалюту як особливий цифровий об'єкт, що поєднує інформаційний запис і алгоритмічно обумовлену дію, який не вписується в класичні цивільно-правові категорії речей чи майнових прав;

2. пропонує визначати правову природу токена залежно від того, яку функцію він виконує в економічних відносинах. Це забезпечує гнучкість регулювання і здатність охоплювати нові форми цифрових активів;

3. наголошує, що цінність криптовалют формується не лише кодом, а й колективними рішеннями спільноти та операторами мережі; тому їхній правовий статус не може бути зведений виключно до технічних характеристик.

В українській доктрині переважають два напрямки: технологічно-економічне розуміння криптовалют як віртуальних активів, яке підкреслює їх децентралізовану природу і функції цифрових приватних грошей; – інкорпораційний підхід, що пропонує відносити криптовалюту до майна або «іншого майна» у межах ЦК України, застосовуючи до них загальні речово-правові та зобов'язальні механізми.

Аналіз класифікації криптоактивів доводить, що вони включають низку різнорідних об'єктів — від децентралізованих криптовалют до токенізованих цінних паперів і унікальних NFT. Частина з них органічно вписується у цивільно-правові категорії (майнові права, речі, інше майно), тоді як інші — потребують спеціального фінансового чи секторального регулювання (інвестиційні токени, стейблкоїни, токенізовані фінансові інструменти).

З огляду на це можна зробити такі узагальнення:

Загальні конструкції цивільного права здатні забезпечити базовий режим обігу більшості віртуальних активів**,** адже вони мають вартість, можуть бути предметом договорів та об'єктами майнових прав.

Спеціальне регулювання потрібне лише для тих категорій криптоактивів, які виконують фінансові, інвестиційні чи платіжні функції, що виходять за межі традиційної цивілістики.

Таким чином, оптимальний підхід полягає в поєднанні: цивільно-правового базису**,** який забезпечує загальні правила обігу віртуальних активів; а також секторального регулювання, що встановлює особливості функціонування окремих категорій токенів. Така модель дозволяє гармонізувати наукові підходи, подолати існуючі прогалини й колізії та створити цілісну систему правового регулювання криптовалют і віртуальних активів в Україні.

Література

1. Primavera De Filippi, Aaron Wright. Blockchain and the Law: The Rule of Code (2018) . Blockchain and the Law: The Rule of Code | Request PDF

2. Michèle Finck. Blockchain Regulation and Governance in Europe (2019). Blockchain Regulation and Governance in Europe

3. Walch, Angela, The Path of the Blockchain Lexicon (and the Law) (March 24, 2017). 36 Review of Banking & Financial Law 713 (2017), Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=2940335

4. Walch, Angela, Deconstructing 'Decentralization': Exploring the Core Claim of Crypto Systems (January 30, 2019). Chapter in Crypto Assets: Legal and Monetary Perspectives (Chris Brummer, ed), Oxford University Press, 2019., Available at SSRN: https://ssrn.com/abstract=3326244

5. Angela Walch. Cryptocurrencies: What are they good for? July 27, 2021. https://www.banking.senate.gov/imo/media/doc/Walch%20Testimony%207-27-21.pdf

6. Логойда В. М. Криптовалюти як об'єкт цивільних прав: порівняльноправовий аналіз. Дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право» (08 – Право). – Державний вищий навчальний заклад «Ужгородський національний університет», Ужгород, 2022. https://dspace.uzhnu.edu.ua/bitstreams/1a759507-3891-4eec-8c46-cc327233eab2/download

7. Скрипник В. Місце криптовалюти в системі об'єктів цивільних прав. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. № 8. С. 38-43.

8. Майданик Р.А. Віртуальна валюта в цивільному праві України: стан, тенденції, перспективи. *Вісник Національної академії правових наук України* Том 25, № 2, 2018. С. 114-129.

LEGAL STATUS OF CRYPTOCURRENCY AND OTHER VIRTUAL ASSETS IN CIVIL LAW

The article examines scientific approaches to determining the legal nature of cryptocurrencies and virtual assets and analyzes their classification in the world and Ukrainian legal doctrine. It is established that the lack of a single concept regarding the legal nature of these digital objects causes significant legal uncertainty in the sphere of their circulation. It is shown that civil law mechanisms are generally capable of providing a basic regime for regulating cryptocurrencies as property, while some of their types require special financial or sectoral regulation.

Particular attention is paid to the positions of Ukrainian scientists who substantiate both the possibility of classifying cryptocurrencies as property and the need to create a new category of digital assets. Gaps and conflicts in civil legislation that impede the effective legal regulation of these objects are analyzed. Directions for improving the legal mechanism for the circulation of virtual assets based on a combination of civil law structures and special sectoral regulation are proposed.

A conclusion is drawn about the need to unify the conceptual apparatus and form a comprehensive model of the legal regime of cryptocurrencies in Ukraine.

Keywords: cryptocurrency, virtual assets, digital technologies, tokens, civil law regulation, digitalization.